

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN
FÖR HÄSTTRÄNARE
2005**

Grunder för fristående examen

YRKESEXAMEN FÖR HÄSTTRÄNARE
2005

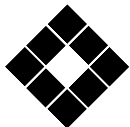
© Utbildningsstyrelsen 2006

Edita Prima Oy

Helsingfors 2006

ISBN 952-13-2819-3 (häft.)

ISBN 952-13-2820-7 (pdf)

DNR **51/011/2004**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **10.12.2004**

Giltighetstid
fr.o.m. 1.2.2005 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

A 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr 1/011/1996

Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR HÄSTTRÄNARE

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för yrkesexamen för hästtränare.
Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.2.2005 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller
för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med
beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande
utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte
lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt
om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms
separat.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS

Kirsi Lindroos

Undervisningsrådet

JUHANI LAPIOLAHTI

Juhani Lapiolahti

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för hästränare	8
1 § Examensdelarna	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för hästränare och grunderna för bedömningen	9
1 § Kännedom om hästhållning	9
a) Krav på yrkesskicklighet	9
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	9
2 § Företagsverksamhet.....	10
a) Krav på yrkesskicklighet	10
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	11
3 § Travträning	12
a) Krav på yrkesskicklighet	12
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	13
4 § Träning av ridhästar	14
a) Krav på yrkesskicklighet	14
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	15
5 § Hästmassage.....	16
a) Krav på yrkesskicklighet	16
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	17
6 § Sätten att påvisa yrkesskicklighet	18
BILAGA Beskrivning av yrket	20

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i undervisningsarrangemangen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

---

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han eller hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR HÄSTRÄNARE

1 § Examensdelarna

Yrkesexamen för hästränare består av två (2) obligatoriska examensdelar och en (1) valfri examensdel. Examinanden kan i examen inrikta sig på att bli travtränare, beridare eller hästmassör genom att med godkänt vitsord förutom de obligatoriska delarna Kännedom om hästhållning och Företagsverksamhet avlägga någon av de valfria delarna Travträning, Träning av ridhästar eller Hästmassage.

Obligatoriska delar
Kännedom om hästhållning
Företagsverksamhet
Valfria delar
Travträning
Träning av ridhästar
Hästmassage

Figur 1. Inriktningalternativen och examensdelarna i yrkesexamen för hästränare.

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN FÖR HÄSTTRÄNARE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

1 § Kännedom om hästhållning

---

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna har kännedom om de krav som hästarnas hälsa, trivseln, djurskyddet och de etiska aspekterna ställer på produktionsmiljön, hanteringen och vården av hästarna och hästtransporterna. De känner till vilken betydelse underlaget i områdena för hästsport har för hästarnas hälsa och kan hålla underlaget i sportområdena i användbart skick. De har kännedom om miljöstadgandena för stallen och deras närmaste omgivning och beaktar säkerhetssynpunkterna när de planerar och genomför arbetena.

Examinanderna känner till de fodermedel som används för hästar samt hästarnas matsmältning, kan planera och genomföra både utfodringen inomhus och betesutfodringen och känner till specialdragen vid utfodringen av sporthästar. De känner till hästarnas anatomi och fysiologi och de vanligaste sjukdomarna och kan vid sjukdomsfall fungera på det sätt som situationen kräver. De inser skoningens betydelse för hästarnas hälsa.

Examinanderna känner till sadling och olika metoder för påselning samt olika körredskap och kan använda dem. De kan lära föl att hanteras och tömköras och kan utnyttja informationsteknik vid stalldriften och träningen. De känner till grenarna inom hästsporten samt organisationerna för hästuppfödning och hästsport och deras uppgifter. De har reda på verksamhetsprinciperna för ett hästregister och kan registrera en häst.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall följande faktorer ägnas speciell uppmärksamhet:

- kännedom om hästarnas produktionsmiljö
- kännedom om kraven i fråga om hantering, skötsel och transport av hästar
- skötsel av underlaget på områden för hästsport
- beaktande av miljösynpunkter och arbetssäkerhet
- kännedom om anatomi och fysiologi
- kännedom om matsmältningen
- kännedom om fodermedlen
- planering och verkställande av utfodring av sporthästar
- definition av sjukdomar, bedömning av situationen, vårdåtgärder och samarbete med veterinär
- kännedom om hovvård och olika möjligheter vid skoning
- hantering av föl
- förmåga att utnyttja informationsteknik
- kännedom om branschens organisationer
- goda insikter i registrering av hästar.

Godkänd prestation

Examinanderna har kännedom om hästarnas livsfunktioner och deras naturliga beteende och om de krav som djurskydds- och miljölagstiftningen ställer på byggnadstekniken för stallbyggnader och rasthagar. De förstår principerna för ventilationen i stallen och de olika typerna av lösningar. De har reda på vilka krav som ställs på underlag som är lämpligt för hästsport och de kan maskinellt och manuellt hålla olika slag av underlag i skick. De kan hantera alla slags hästar och kan arrangera skötseln av dem hemma, i främmande stall och under transporter. De kan lasta hästar som betar sig normalt eller problematiskt och kan iaktta stadgandena om transporter och djurskydd.

Examinanderna beaktar säkerhets- och miljökraven i sitt arbete med stall- och hästskötsel och vid sin planering och övervakning av stallpersonalens arbete. De känner till hur hästarnas matsmältningssystem fungerar och har kännedom om de typiska funktionsstörningarna. De känner till de olika fodermedlen, deras egenskaper och deras verkningar vid utfodringen och kan noggrant fastställa den hygieniska kvaliteten på fodret. De kan planera utfodringen för olika grupper av hästar och för enskilda hästar både under inomhus- och betesperioder. De kan definiera problem som beror på utfodringsfel och kan ändra utfodringen på det sätt som situationen kräver.

Examinanderna känner till hästarnas anatomi och fysiologi och de vanligaste sjukdomarna, t.ex. kolik, fång och tandfel. De känner igen sjukdomssymptomen och märker andra avvikelser i hästarnas normala beteende. De kan rutinemässigt följa med hästarnas hälsotillstånd, t.ex. genom att mäta vilopulsen, och inser vilken betydelse denna uppföljning har för hästarnas träning. De kan ge första hjälp, sköta sår och verkställa rutinmässiga vårdåtgärder samt avgöra när veterinärhjälp behövs. De inser vilken betydelse hästarnas exteriör, hovvården och skoningen har för hästarnas hälsa, kan lösgöra hästskor och slå fast lossnade hästskor. De kan sela hästar med däckelseldon, seltamp och loksele och kan sadla hästar. De kan genom att köra eller rida upprätthålla hästarnas kondition och kan vänja föl i alla åldrar vid hantering, skötsel och tömkörning.

Examinanderna kan utnyttja datorprogram vid stallbokföringen och träningsverksamheten. De känner till organisationerna inom trav- och ridsporten och hästuppfödningen och är medvetna om deras uppgifter och verksamhetsprinciper. De har reda på vilka hästraser som uppföds i Finland, känner till registren och stamböckerna för dem och kan utnyttja dessa kunskaper. De kan sköta uppfödarens andel av hästregistreringen.

2 § Företagsverksamhet

---

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna känner till produktionsformerna inom hästhållningen och har reda på förutsättningarna för företagsamhet inom branschen. De känner till begreppet affärsidé och kan utnyttja det som grund vid sin planering och verkställighet av företagsverksamheten. De har kännedom om huvudprinciperna för grundande av företag, bokföring och beskattning, har reda på grunderna för redovisning och kan göra upp ett bokslut. De känner till de viktigaste alternativen för finansiering av företagsverksamhet, kan sköta faktureringen och prissätta de tjänster som företaget erbjuder. De kan bedöma lönsamheten, likviditeten och betalningsförmågan för verksamheten. De har reda på grunderna för avlöning och arbetsvillkor och kan utnyttja informationsteknik i sitt arbete. De känner till stadgandena och bestämmelserna för branschen och kan fungera som företagare, yrkesutövare eller arbetsledare.

Examinanderna känner till grunderna för marknadsföring och kan marknadsföra de tjänster som företaget producerar. De känner till begreppet nätverksekonomi och kan i sin företagsverksamhet utnyttja nätverk. De inser hur deras egen verksamhet inverkar på den externa bilden av företaget och på dess lönsamhet och resurshushållning. De kan betjäna olika slag av klienter, fungerar naturligt och vänligt i olika slag av interaktion, reagerar snabbt på den respons som de får och kan fungera konstruktivt i olika slag av problemsituationer. De kan kommunicera i yrkesfrågor också på något annat språk än sitt modersmål. De känner till principerna för mötesteknik och kan arbeta enligt dem.

Examinanderna känner till kvalitetssystemet och kan vidareutveckla företagets verksamhet på det sätt som systemet kräver och kan anpassa utbudet av tjänster till efterfrågan på dem.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall följande faktorer ägnas speciell uppmärksamhet:

- kännedom om företagarfärdigheter samt bedömning och vidareutveckling av den egna företagarförmågan
- kännedom om hästhållning, dess produktionsmöjligheter och dess risker
- goda kunskaper om inledning av företagsverksamhet
- kännedom om bokföring och beskattning
- god kännedom om principerna för lönsamhet, prissättning och ekonomisk planering
- kännedom om planering av finansiering
- förmåga att betjäna klienter
- god kännedom om basfärdigheterna i marknadsföring och kommunikation
- kännedom om stadgandena för branschen
- förmåga att leda arbetet
- kännedom om principerna för organisationsverksamhet
- förmåga att söka upp information
- kvalitetsledning.

Godkänd prestation

Examinanderna känner till de viktigaste personliga egenskaper och färdigheter som krävs för att nå framgång som företagare. De känner till de olika produktionsformerna inom hästhållningen och möjligheterna att vidareutveckla dem och har kännedom om förutsättningarna för framgång inom branschen. De kan utarbeta affärsidéer för ett hästhållningsföretag och bedöma om de har möjligheter att lyckas. De känner till de lagenliga uppgifterna för företagsverksamhet, kan välja företagsform, är medvetna om företagarens ansvar och skyldigheter samt om de behövliga resurserna och riskfaktorerna inom företagsverksamheten. De kan anlita sakkunnig hjälp för bedömning av verksamhetsalternativen och för åtgärderna när företaget grundas. De kan utnyttja informationsteknik i sitt arbete.

Examinanderna känner till grunderna för bokföring och redovisning och kan göra upp en budget. De kan utgående från marknadsläget prissätta tjänsterna, sköta åtgärderna i samband med faktureringen och utarbeta enkla lönsamhetskalkyler för företagets verksamhet. De kan tolka företagets bokslut i fråga om kapital, förmögenhet, betalningsförmåga och resultat och kan utarbeta en ungefärlig resultatprognos för företaget. De har

reda på de huvudsakliga finansieringsalternativen för företagsverksamhet och kan bedöma deras förmånlighet. De kan anlita sakkunnig hjälp för planering av beskattningen och finansieringen och för andra frågor som gäller företagsverksamheten.

Examinanderna är medvetna om sin yrkesskicklighet och kan uppskatta den och sälja den som en serviceprodukt. De kan bedöma utvecklingen av efterfrågan på tjänster inom branschen och kan vid behov inrätta sin verksamhet enligt detta. De kan ingå bestående klient- och samarbetsrelationer som bidrar till kontinuiteten i företaget. De är medvetna om vilken betydelse en klanderfri företagsbild och aktiv marknadsföring har för framgången i företagsverksamheten och kan planera och verkställa eller låta verkställa åtgärder som hör till marknadsföringen. De inser hur deras verksamhet påverkar företagsbilden och företagets lönsamhet och hela branschens image. De fungerar kostnadsmedvetet, konstruktivt och enligt klientfokuserade verksamhetsmetoder i olika slag av interaktions- och problemsituationer och kan i fackfrågor kommunicera också på ett annat språk än sitt modersmål. De känner till principerna för organisationsverksamhet och mötesteknik och kan fungera som ordförande och som sekreterare.

Examinanderna känner till stadgandena om hästhandel och djurskydd och om produktionsmiljön för hästhållning och kan arbeta enligt dem. De känner till arbetsvillkoren och avlöningssätten inom hästhållningen, arbetstagarnas och arbetsgivarnas skyldigheter och rättigheter, frågor som gäller socialskyddet och stadgandena om arbetarskyddet och kan i sitt arbete tillämpa dem och gällande avtal. De behärskar de dagliga och periodiska arbetena i företaget och kan planera dem. De fungera som exempel och arbetsledare för företagets arbetstagare och kan vid behov leda och handleda dem i deras arbetsuppgifter. De har reda på ändamålet med ett kvalitetssystem och principerna för det och kan tillämpa det i sin verksamhet. De kan dra försorg om sina krafter och sitt välbefinnande.

3 § Travträning

---

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan köra in ett föl. De kan bedöma hästarnas individuella begåvning och kan inom rimlig tid skilja en obegåvad häst från en tävlingshäst. De behärskar stadgarna för travtävlingar i Finland, känner till de internationella tävlingsbestämmelserna och har C-körtillstånd. De känner till hästarnas träningsfysiologi och -etologi och har kännedom om olika träningsmetoder. De har reda på kraven på träningsmiljön och kunskap om miljöns inverkan. De beaktar arbetssäkerheten när de planerar och genomför träningen.

Examinanderna känner igen tävlingshästarnas vanligaste sjukdomar och belastningsskador och har kännedom om grunderna för veterinärmedicin och om dopningsreglerna. De känner till de olika slag av hjälpmedel som används vid träning och vid tävlingar och behärskar användningen av dem. De kan sko travhästar och vet hur olika skoningsalternativ inverkar på hästarnas rörelser och deras hälsa. De kan göra upp tränings- och tävlingsprogram, genomföra dem, bedöma träningens effekt och anpassa den enligt behovet. De kan låta hästar tävla och kan analysera tävlingsprestationerna. De kan skaffa sig information om forskningsresultat och utnyttja den i sitt arbete.

Examinanderna känner till specialdragen för travhästsläkterna och kan beakta dem vid träningen. De känner till huvudprinciperna för ärftlighet och avel, kan förbereda hästarna för utställningar och visa upp dem. De kan bedöma travhästföl och vuxna hästar och kan göra avelsval.

b) Mål och kriterier vid bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall följande faktorer ägnas speciell uppmärksamhet:

- inkörning av föl
- bedömning av hästars begåvning och exteriör
- kännedom om reglerna för travtävlingar
- kännedom om träningsfysiologi och träningsetologi
- kännedom om träningsmetoder och träningsmiljö
- beaktande av arbets säkerheten
- definition av sjukdomar och belastningsskador
- kännedom om medicinering och dopningsregler
- förmåga att använda hjälpmedel
- kännedom om skoningsalternativ och förmåga att sko hästar
- uppgörande, genomförande och bedömning av träningsprogram
- kännedom om hästars deltagande i tävlingar och bedömning av prestationerna
- utnyttjande av forskningsresultat
- kännedom om specialdragen för travhästsläkterna
- kännedom om principerna för avel
- förberedelse av hästar för utställningar och uppvisning av hästarna
- val av avelshästar.

Godkänd prestation

Examinanderna har satt sig in i uppfostran av föl så att de kan köra in dem. Vid inläringen av föl kan de använda behövlig tilläggs- och säkerhetsutrustning och kan ge assistenterna sådana anvisningar att undervisningen är konsekvent, effektiv och trygg. De kan utgående från en individuell hästs släkt, exteriör och karaktär bedöma hästens begåvning och kan välja träningsmetoder på basis av sin bedömning. De har god kännedom om travtävlingens reglerna i Finland, iakttar dem och känner till de internationella bestämmelserna. De känner till träningsfysiologi, -etologi, olika slag av träningsmetoder samt de krav som ställs på träningsmiljön och träningsmiljöns betydelse och kan i sitt arbete tillämpa dessa kunskaper i fråga om enskilda hästar. De kan i sitt arbete beakta kraven på arbets säkerhet och försäkras sig om att arbets säkerheten iakttas när de ger anvisningar till den övriga stallpersonalen.

Examinanderna känner till tävlingshästarnas vanligaste sjukdomar och belastningsskador och kan definiera bl.a. hov-, led-, sen- och muskelskador. De kan bedöma behovet av och möjligheterna till tandvård och hästmassage. De känner till grunderna för medicinering av hästar och har kännedom om de läkemedel som används för hästar. De har satt sig in i stallens läkemedelsbokföring och kan sköta den på stadgat sätt. De behärskar dopningsreglerna för travtävlingar, kan fungera på det sätt som reglerna kräver och ger stallpersonalen anvisningar om hur de skall iaktta reglerna. De känner till de hjälpmedel som används vid träning och vid tävlingar, t.ex. hjälpmedel för körning, skydd, rakryggning och balansering, och kan använda hjälpmedlen för olika slag av hästar. De vet vad skoningen betyder för hästarnas hälsa, har reda på alternativen för skoning som hjälpmedel vid travsport och kan balansera hästarnas rörelser med hjälp av skoningen.

Examinanderna kan utarbeta tränings- och tävlingsprogram för olika slag av hästar och för olika förhållanden. De kan bedöma hur träningen genomförs och införa korri-

gerande åtgärder i programmen enligt situationens krav. De kan analysera tävlingsprestationer och bedöma betydelsen och realiseringen av de bidragande faktorer som inverkar på prestationerna. De kan söka upp och utnyttja forskningsresultat som gäller träning och kan tillämpa nya metoder och hjälpmedel för att bedöma hästarnas utveckling och för träningsarbetet.

Examinanderna känner till de viktigaste släktlinjerna för den finska hästen och för varmblodiga travhästar och är medvetna om de typiska dragen för dessa raser. De kan för enskilda hästar utnyttja uppgifter om släktlinjerna vid sin planering av träningen och tävlingsprogrammet. De känner till grundprinciperna för ärftlighet och travhästavel och har kännedom om de finska travhästarnas stamböcker och om avelsreglementet för dem. De har satt sig in i systemet för hästutställningar i Finland, kan förbereda föl och travhästar som skall föras in i stamböckerna för utställningar och kan visa upp dem. De kan bedöma avelsston och välja hingstar.

4 § Träning av ridhästar

---

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna känner till hästarnas träningsfysiologi och -etologi och de metoder som används vid utbildningen och träningen av ridhästar. De känner till kraven på utbildnings- och träningsmiljön för ridhästar och är medvetna om miljöns inverkan. De har reda på grunderna för veterinärmedicin och känner till dopningsreglerna. De känner till de olika alternativen för skoning av ridhästar och deras verkningar. De beaktar arbetssäkerheten i sin träningsverksamhet.

Examinanderna kan utbilda föl till tävlingshästar. De kan utarbeta ett utbildnings- och träningsprogram för hästarna och kan tillämpa det i olika förhållanden. De känner till de olika alternativen för linlöpning och tömkörning och kan tillämpa dem på hästar med olika ridinriktning. De kan utbilda unga hästar enligt godkända principer och kan hantera hästar på ett utbildningsetologiskt riktigt sätt. De behärskar de nationella reglerna för ridtävlingar, har kännedom om de internationella reglerna och kan handla enligt dem. De känner till specialutrustningen för ridhästar och spannhästar och kan använda den för hästar med olika inriktning.

Vid dressyrritt eller banhoppning eller vid spannkörning är examinandernas förmåga att visa upp hästarna på nivån Medelsvår A. Vid dressyrritt eller dressyrkörning kan de rida eller köra hästar i grundsits i god takt, lösgjorda, i form och samlade. Vid banhoppning kan de rida både i grundsits och lätt sits i rytm och i balans och följa hästen. De behärskar grunderna för fältritt och kan hoppa olika typer av terränghinder. Vid spannkörning kan de köra dressyr-, precisions- och maratonandelarna på medelsvår nivå.

Examinanderna har kännedom om de vanligaste släktlinjerna för hästar som uppföds i Finland och för de viktigaste europeiska ridhästraserna och känner till huvudprinciperna för avelsval. De har kännedom om utställningsverksamheten och om bedömningen av ridhästar. De kan förbereda ridhästar för utställningar och kvalitetsbedömningar och kan visa upp hästarna. De kan utnyttja forskningsresultaten inom branschen.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall följande faktorer ägnas speciell uppmärksamhet:

- förmåga att utbilda och träna hästar
- uppgörande och genomförande av utbildnings- och träningsprogram
- beaktande av arbets säkerheten
- kännedom om veterinärmedicin och dopningsregler
- kännedom om specialdragen vid skoning
- god kännedom om tävlingsreglerna
- förmåga att delta och låta hästar delta i tävlingar
- god kännedom om användningen av specialutrustning
- färdigheter i dressyrritt
- färdigheter i banhoppning
- färdigheter i terrängridning
- färdigheter i spannkörning
- kännedom om ridhästraser och avelsval
- förberedelser för tävlingar och uppvisning av ridhästar
- utnyttjande av forskningsresultat.

Godkänd prestation

Examinanderna har satt sig in i utbildningen och träningen av ridhästar så att de kan utarbeta individuella utbildnings- och träningsprogram för hästarna och tillämpa programmen i olika förhållanden med beaktande av hästarnas naturliga färdigheter och egenskaper. De kan bedöma utbildningens effekt och vet vilken typ av utbildning och hur mycket utbildning varje enskild häst behöver. De kan rytmisera utbildningsmängden enligt hästarnas utvecklingsskede och kan anpassa arbets- och viloperioderna så att hästarnas fysiska och psykiska utveckling är i balans. De kan utbilda och träna hästarna så att de rör sig i takt, lösgjorda och i balans och kan förbättra hästarnas livfullhet och rida hästarna raka. De beaktar arbets säkerheten i sitt arbete och förvissar sig om att arbets säkerheten iakttas när de ger stalllets övriga personal anvisningar.

Examinanderna känner till specialdragen vid medicinering av ridhästar. De behärskar skötseln av ben och hovar och känner till de vanligaste problemen, t.ex. sen- och gaffelbandsskador och symptomen på fång och sömtryck och har kännedom om vårdmetoderna. De kan bedöma behovet av och möjligheterna till tandvård och hästmassage. De kan iakttä de gällande dopningsreglerna och har reda på specialdragen för skoning av ridhästar så att de i olika situationer kan välja en lämplig skoning.

Examinanderna kan enligt behov tillämpa linlöpning och tömkörning för hästar i olika åldrar och på olika nivåer. De behärskar linlöpning med inspänningstyglar så att hästen fungerar aktivt, avslappnat och lydigt. Vid tömkörning kan de välja rätt utrustning för enskilda hästar, har bra körteknik så att hästarna rör sig lydigt.

Examinanderna känner till de nationella tävlingsreglerna I–IV eller reglerna för tävlingar med spann och har kännedom om de väsentliga avvikelser som det internationella ryttsförbundet (FEI) har fastställt för dessa regler. De har reda på olika slag av specialbett och hjälptyglar och kan använda dem för olika slag av hästar.

Examinanderna påvisar sin ridskicklighet vid ridtävlingar och ridhästutställningar och

då gäller resultaten som bedömningskriterier.

A) Examinander som har specialiserat sig på banhoppning skall vid banhoppning uppvisa minst två tävlingsprestationer på nivån 140 cm med högst 4 felpoäng per prestation.

Dessutom skall de vid dressyrritt uppvisa minst två prestationer i klassen Lätt A och vardera gången som resultat erhålla minst 50 procent av maximipoängtalet.

B) Examinander som har specialiserat sig på dressyrritt skall vid dressyrritt uppvisa minst två prestationer i klassen Medelsvår A och vardera gången som resultat erhålla minst 60 procent av maximipoängtalet. Dessutom krävs att de vid banhoppningen har godkänts på en uppgiftsbana på nivån 100 cm. Banan skall omfatta anridning på rak och böjd linje, relaterade avstånd, sned anridning, anridning i trav och långa anridningar.

C) Examinander som har specialiserat sig på terrängridning skall uppvisa minst två prestationer på nivån Medelsvår A enligt kvalifikationsresultaten i tävlingsreglerna.

D) Examinander som har specialiserat sig på spannkörning skall uppvisa minst två prestationer på nivån Medelsvår enligt kvalifikationsresultaten i tävlingsreglerna.

Examinanderna påvisar unghästars utbildningsfärdighet utgående från tävlingsresultat (s.k. dokumenterat prov, portfölj) eller vid själva examen. För en 4-årig häst godkänns kvalitetsbedömning som tävlingsprov och för 5-åriga hästar godkänns resultat i de nationella klasserna för unga hästar. Dessutom skall examinanderna två olika gånger visa upp den häst som de själva har utbildat. Denna häst provrids också av de testtryttare och testkuskarna som examensanordnarna har utsett. Den unga häst som visas upp skall vara en 4-5-årig fullblods- eller halvblodsridhäst. Vid den första uppvisningen ger testtryttarna sitt utlåtande om hästen och fastställer utbildningsmålet för den. Examinanden visar upp hästen på nytt för samma testtryttare efter 3-6 månader och då bedömer testtryttarna utbildningens resultat. Vid examen rider examinanden också på en främmande häst och bedömer hästens ridbarhet. Examinanderna kan i terräng rida den häst som de har utbildat och kan hoppa olika slag av terränghinder på debutantnivån. De examinander som har specialiserat sig på spannkörning visar två gånger upp den häst som de har utbildat så att de vid den andra uppvisningsomgången med hästen utför de köruppgifter som de enligt målen erhöill den första gången.

Examinanderna känner till släktlinjerna och specialegenskaperna för de viktigaste hingstarna inom ridhästaveln. De känner till bedömningskriterierna vid stamboksföringen, kan förbereda hästar för utställningar och visa upp dem vid utställningarna. De har reda på fordringarna för Kvalitetsbedömningar och Hingstdagar och kan förbereda hästarna för de tester som ingår i bedömningarna. De är medvetna om betydelsen av forskningsresultat och kan tillämpa sina kunskaper i sitt arbete.

5 § Hästmassage

---

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna känner till hästarnas anatomi, biomekanik, fysiologi och etologi, kan göra upp en individuell massageplan för hästarna och kan tillämpa den och justera den. De inser betydelsen av samarbete med den veterinärmedicinska personalen och behärskar principerna för klassisk massage. De kan välja ändamålsenliga grepp och rätt massageteknik och har reda på de fysiologiska och psykiska verkningarna av massagen. De kan tolka hästarnas reaktioner, känner till hur hästarnas hälsotillstånd begränsar användningen av massage och vet när massage inte kan användas. De kan ge olika slag av massagevård, vet när de kan användas och har kännedom om deras verkningar och om begränsningarna för

dem. De är medvetna om gränserna för sin kompetens och kan bedöma behovet av veterinärhjälp. De har reda på grunderna för veterinärmedicin och känner till dopningsreglerna.

Examinanderna känner till de träningsmetoder som används för tävlingshästar. I frågor som gäller vårdplanerna kan de råda och handleda de personer som är ansvariga för hästarna. De inser betydelsen av ömsesidigt förtroende mellan massören, hästen och ansvarspersonen.

Examinanderna utför sitt arbete ergonomiskt riktigt och iakttar stadgandena inom branschen och arbetssäkerheten. De har goda färdigheter i muntlig och skriftlig kommunikation och goda sociala färdigheter. De kan utnyttja forskningsresultat inom branschen för att vidareutveckla sitt arbete.

b) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av yrkesskickligheten för denna examensdel skall följande faktorer ägnas speciell uppmärksamhet:

- kännedom om hästars anatomi, biomekanik, fysiologi och etologi
- utarbetande, genomförande och bedömning av massageplan
- god kännedom om massagegreppen
- passiv töjning av muskler
- mobiliserande massage av leder
- definition av hästars hälsotillstånd
- kännedom om medicinering och dopningsregler
- kännedom om träningsmetoder för tävlingshästar
- färdigheter i handledning och rådgivning
- ergonomiskt riktigt och aseptiskt sätt att arbeta
- kännedom om stadgandena för branschen
- beaktande av arbetssäkerheten
- utnyttjande av forskningsresultat
- muntlig och skriftlig uttrycksförmåga.

Godkänd prestation

Examinanderna kan ge benämningarna på hästarnas ben och leder och deras stödjevävna-der samt på musklerna och deras fästen, kan redogöra för deras funktioner och kan manuellt definiera de åtkomliga vävnaderna. De inser betydelsen av hästarnas exteriör och förstår hur exteriören, skoningen och olika sjukdomar inverkar på hästarnas rörelseförmåga. De har reda på de etologiska, fysiologiska och reflektoriska verkningarna av massage.

Examinanderna kan utarbeta massageplaner som baserar sig på problemlösningar. De behärskar intervjuandet av hästarnas ansvarspersoner, inspektion av hästarna och grunderna för palpering, utgående från massörernas undersökningar, och inser betydelsen av dessa åtgärder som en del av undersökningarna av hästarna. De försöker reda ut orsakerna till problemen, kan fastställa målen för massagen och välja vårdmetoder. De kan genomföra massagen, bedöma slutresultatet och utarbeta en plan för den fortsatta vården.

Examinanderna behärskar grunderna för klassisk massage: strykning, gnidning, knådning, klappning och skakning. De kan tillämpa dem för olika muskler och muskelgrupper. De kan reglera kraften, rytmen och takten i sina massagegrepp så att de är effektiva och

huvudsakligen känns angenäma. De kan utföra handgreppen tekniskt riktigt och anpassa dem så att riktningen, kraften, rytmen och takten i greppen motsvarar de uppställda målen. De behärskar passiv töjning av musklerna och massagetekniken för mobilisering av lederna så att massagen är effektiv och anpassad efter målet och känns angenäm.

Examinanderna känner till tävlingshästarnas vanligaste sjukdomar och belastningsskador. De kan definiera hov-, led-, sen- och muskelskador och i synnerhet skador i ryggraden. De kan bedöma behovet av tandvård och känner till grunderna för medicinering av hästar och de viktigaste läkemedel som används för hästar. De känner till de artspecifika dopningsreglerna, kan handla enligt dem och ger hästarnas ansvarspersoner anvisningar om hur de kan iaktta reglerna.

Examinanderna känner till de olika träningsmetoderna för tävlingshästar och förstår ändamålet med träningen. De inser hur hästarnas exteriör, skoning och träning inverkar på musklerna, lederna, stödjevävnaderna och benbyggnaden. De kan handleda och råda hästarnas ansvarspersoner i frågor som gäller massage och hästarnas hälsa, t.ex. behovet av veterinärhjälp, metoder för rehabiliteringsträning som är lämplig för hästarnas hälsa och rytmiseringen av massagebehandlingarna. De kan utarbeta anvisningar för vården hemma som främjar hästarnas hälsa, bl.a. för att sänka belastningstemperaturen och töja muskelgrupperna. De kan bedöma hästarnas hälsotillstånd och effekterna av träningen och massagebehandlingarna.

Examinanderna kan vid massagen använda sina händer och sin kropp ergonomiskt riktigt, kan använda båda händerna och deras delar, kan stödja sig liksidigt på dem och utnyttja sin kroppstyngd. De är medvetna om verkningarna av arbetsställningarna och av felaktiga muskelbelastningar. De utför sitt arbete aseptiskt, använder rena och praktiska arbetskläder som tillåter tillräcklig rörlighet och har ändamålsenliga och trygga arbetskor. De ser till att händerna, arbetskläderna och arbetsmiljön är rena och kan skapa en trygg miljö för sitt arbete. De känner till stadgandena om massörernas arbete samt djurskyddslagen och djurskyddsförordningen och kan handla enligt dem. De kan söka upp och utnyttja information för att vidareutveckla sin yrkesskicklighet och sin bransch, kan bedöma sitt arbete och sin kompetens och kan ta emot respons. De har god muntlig och skriftlig uttrycksförmåga och de iakttar tystnadsplikt.

6 § Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Utgångspunkten för de fristående yrkesprov som avläggs för att påvisa yrkesskickligheten är att reda ut hur väl examinanden sammankopplar de praktiska färdigheterna med teorin och begreppen bakom dessa i relation till vad som krävs i de olika examensdelarna. Detta bedöms i huvudsak genom funktionella uppgifter, som vid behov kan kompletteras muntligt, skriftligt eller på något annat sätt.

De huvudsakliga metoderna vid bedömningen av färdigheterna skall vara arbetsprov, färdighetstester, iakttagelser av hur arbetet utförs eller simulering av arbetsverksamhet samt projektarbeten av varierande längd. Portföljer, dvs. dokumenterade bevis som påvisar den erfordrade kompetensen samt andra bedömningsförfaranden och kombinationer av dessa kan också användas. När man väljer att använda en enskild bedömningsmetod skall man beakta bl.a. hur lämplig den är för bedömning av examenskraven, hur väl den motsvarar naturlig praxis inom arbetslivet, hur väl man med dess hjälp kan skilja den önskade kompetensen från icke-kompetent kunnande, hur lätt den är att använda i olika verksamhetsmiljöer och hur klar och tydlig den är för bedömarna och för dem som skall bedömas. För att klarlägga nivån på de kunskaper och insikter som ligger till grund för

den erfordrade yrkesskickligheten kan man som stöd för det praktiska yrkesprovet använda enkäter och intervjuer, självbedömning och bedömning i grupp, skriftliga alster, diskussioner med sakkunniga personer eller andra metoder genom vilka man kan precisera nivån på examinandens kunnande.

Yrkesskickligheten skall bedömas för en examensdel i sänder så att examinandens yrkesskicklighet jämförs med kraven på yrkesskicklighet för motsvarande del av examen. En prestation som uppfyller kriterierna för bedömningen skall godkännas. Om examinanden kan lägga fram portföljer, dvs. tidigare dokumenterade yrkesprov, bedömer bedömarna dem som en del av det fristående yrkesprovet för den aktuella examensdelen. Examenskommissionen fastställer kriterierna för de personer som bedömer yrkesproven. Utgångspunkten är att bedömarna har god yrkesskicklighet inom området för ifrågasvarande examen.

Beskrivning av yrket

Travtränarnas och beridarnas huvuduppgift är att undervisa, utbilda och träna hästar och låta dem tävla. Travtränarna och beridarna är vanligtvis företagare eller yrkesutövare. De ansvarar förutom för träningen av hästarna också för stallföretagets hela verksamhet och för klientservicen. Största delen av de hästar som tränas ägs av klienter. Stallen är oftast företag med ungefär tio hästar, men i viss mån finns också stora stall med mera än tjugo hästar. Hästmassörerna producerar service till stöd för hästarnas hälsovård och deras träning och samarbetar med hästtränare och veterinärer. Hästmassörerna är i allmänhet företagare eller yrkesutövare.

Travsporten i Finland är en traditionell idrottsgren som baserar sig på lantbrukets och hästavelns behov. Travsporten kommer på andra plats efter ishockey som den populäraste formen av bänkidrott och vårt land har världens tätaste nätverk av travbanor. Uppfödningen av travhästar och travsporten i Finland är på internationell nivå, de är internationellt mycket uppskattade och våra travtränare och travkuskar är eftertraktade också utomlands. Under de senaste åren har trenden varit att allt flera av travhästarna ägs av stadsbor, som köper helinackorderings- och träningservice av sakkunniga inom hästhållningen.

Inom ridningen växer antalet intresserade personer för närvarande relativt sett mera än inom travsporten, som tycks ha stabiliserat sig på knappt 1,5 miljoner åskådare och spelare årligen. På samma sätt som inom travsporten är ägarna till ridhästarna oftare än förr intresserade personer, som varken har färdigheter eller möjligheter att själva utbilda sina hästar och hålla dem i eget stall. Ägarna köper helinackordering och utbildning för sina ridhästar av sakkunniga inom branschen. Till beridarnas uppgifter hör utom grundutbildningen av unga hästar att visa upp hästarna på utställningar och för stamboksföring, att ge äldre hästar tilläggsutbildning och att skola om felutbildade hästar.

Häststammen i Finland uppgår till drygt 60 000 individer, av vilka två tredjedelar är travhästar, som tävlar eller som används för avel, och resten är ridhästar och ponnyer. Häststammen var störst år 1950, vid tiden för den kraftiga tillväxten inom skogsindustrin och innan lantbruket mekaniserades. Häststammen sjönk rekordsnabbt till en bråkdel av vad den hade varit: på 1980-talet var antalet bara ungefär 30 000 hästar. För närvarande växer häststammen med ungefär ettusen individer per år. En tränare kan dagligen arbeta med 6–10 hästar, vilket innebär att det behövs flera tränare. Hästintresset blir allt mångsidigare och hästsport är en omtyckt fritidssysselsättning inom alla socialgrupper.

Förmågan att sköta och hantera hästar utgör tillsammans med kännedomen om hästarnas fysiska och psykiska egenskaper grunden för den yrkesskicklighet som krävs av hästtränarna. Skötseln och träningen av tävlingshästar och metoderna för detta har utvecklats och blivit mångsidigare. För hästar används också samma metoder som vid mänsklig idrott och av dem är massage en av de vanligaste metoderna. För att hästmassörerna skall nå framgång i sitt arbete krävs att de har lika grundlig kännedom om hästarnas fysiologi och psykologi som tränarna. Av såväl tränare som massörer fordras klientfokusering, tjänstvillighet, färdigheter i kommunikation, samarbetsförmåga och språkkunskaper. Det hör ofta till både tränarnas och massörernas uppgifter att ge råd till hästintresserade personer och hästägare. De som är utbildade inom hästhållning förväntas också ha god kännedom om grunderna för informationsteknik, vara kostnadsmedvetna och ha företagarfärdigheter. Hästhållningen i Finland vidareutvecklas och blir allt mera internationell och därför skall de som arbetar inom hästhållningen kunna följa med de förändringar som sker inom branschen och kunna förutse den framtida utvecklingen.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/försäljning
Pb 380 (Hagnäsgatan 2)
00531 Helsingfors
tfn: (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
E-post: myynti@oph.fi
Internet: www.oph.fi/svenska/bokhandel